

2. Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г. Теорія держави і права : підручник; Практикум. Тести : підручник / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвеева. – К. : Юрінком Інтер, 2015. – 584 с.
3. Wilson B. R. Religion in Secular Society: a Sociological Comment / B. R. Wilson. – Edinburgh : Morrison and Gibb, 1966. – 252 p.
4. Сергеев А. Н. Секулярная и атеистическая модели взаимоотношения церкви и государства / А. Н. Сергеев // Вестник ПАГС. – 2014. – № 3. – С. 11–15.
5. Баберо Ж. Светский характер государства. [Електронний ресурс] / Ж. Баберо // Франция сегодня: справки и анализ. – 2001. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ambafrance.ru/rus/looks/france_today/laicite.asp
6. Салыгин Е. Н. Теократическое государство / Е. Н. Салыгин. – М., 1999. – 128 с.
7. Музыкаина Е. В. Взаимосвязь религии и государства в современную эпоху. [Електронний ресурс] / Е. В. Музыкаина // Дискуссия: политематический журнал научных публикаций. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.journal-discussion.ru/publication.php?id=35>

Ключові слова: сучасна держава, світська держава, атеїстична держава, секуляризм.

Ключевые слова: современное государство, светское государство, атеистическое государство, секуляризм.

Key words: modern state, secular state, atheistic state, secularism.

НІТЧЕНКО АЛЛА ГРИГОРІВНА

*Національний університет «Чернігівська політехніка»,
доцент кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін,
кандидат історичних наук, доцент*

КРЕС НАТАЛІЯ ОЛЕГІВНА

*Національний університет «Чернігівська політехніка»,
здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня*

ПРИЧИНИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ЮРИДИЧНОЇ СФЕРИ

Проблема впливу професії та службової діяльності на особистість в наш час не є новою. Швидкий темп світового розвитку, впровадження науково-технічних досягнень, пришвидшення темпу життя, підвищення попиту на ту чи іншу діяльність, висока конкуренція, необхідність професійних рішучих дій в екстремальних ситуаціях без належної психологічної підготовки – впливають на працівників тих чи інших галузей, породжуючи таке поняття, як «професійна деформація працівника».

На сьогодні дана проблема знайшла своє відображення у працях таких вчених: А. М. Бабенко, П. П. Баранов, С. П. Безносів, А. А. Бондарев,

Н. Л. Грант, А. В. Грошев, Б. Д. Новіков, А. П. Плешаков, В. П. Федоров, А. І. Худяк та ін.

З метою позначення негативного впливу службової діяльності на людину, ще на початку ХХ ст. Питирим Сорокін ввів таке поняття, як «професійна деформація». Цей термін набув доволі широкого значення.

У широкому розумінні, під професійною деформацією (від лат. *deformatio* – викривлення) розуміють модель поведінки, яка суперечить всім загальноприйнятим законам поведіння у соціумі.

У вузькому розумінні – зміну якостей особи, що передбачає зміну стереотипів, цінностей, характеру, поведінки, притаманного способу спілкування особистості під впливом виконання певних службових обов'язків.

Причини професійної деформації працівників юридичної сфери класифікуються на об'єктивні і суб'єктивні. До об'єктивних відносять: наявність владних повноважень і примусу; правову регламентацію; постійний контакт із злочинним середовищем; дефіцит часу і перевантаження; помилкову корпоративність; виникнення конфліктних ситуацій; недоліки в організації управління юридичною діяльністю та ін. До суб'єктивних – перевтому; низький професійний рівень; завищену самооцінку; відсутність особистого контролю своєї поведінки; позицію власної винятковості; емоційне вигорання та ін.

До основних форм професійної деформації працівників юридичної сфери слід віднести: правовий нігілізм, правовий ідеалізм, формалізм, емоційне вигорання, почуття власної важливості тощо.

Правовий нігілізм проявляється в зневажливому відношенні до ряду вимог закону, довільному тлумаченні закону й підзаконних нормативних актів. Правовий ідеалізм навпаки, – в переоцінці реальних можливостей форм права.

Професія юриста ставить доволі високі критерії відбору, висуває підвищені вимоги до психічної, інтелектуальної, емоційно-вольової підготовки особи. Працівники всіх сфер правозастосовчої діяльності так чи інакше стикаються з проблемою появи стресу через наявність тривалого та насиченого робочого дня (який, іноді не визначений, не нормований), різними конфліктними ситуаціями, які потребують правового рішення, усвідомлення можливості впливу злочинного середовища на моральність та етичність діяльності юриста.

Робота з людьми породжує додаткове навантаження, адже до основних професійних вимог щодо діяльності юриста як фахівця, додається потреба у вмінні спілкування з людьми, знаходити до кожного індивідуальний підхід. Адже, як зазначає Юрій Нечаєв: «Оскільки до юристів (як і до лікарів) клієнти достатньо часто звертаються вже тоді, коли проблема «перезріла» та її вирішення стало невідкладним, юристу важливо постійно бути на зв'язку з клієнтом, щоб у клієнта не було враження, що він залишився сам на сам зі своєю проблемою. Це питання доступності 24/7 та наявності у юриста сильних комунікативних навичок» [Цит. по 1]. Слід зазначити, що на цьому етапі професійна

деформація юристів може виражатися у формальному, суґубо функціональному відношенні до людей, спрощенні ділового спілкування.

Відчуття вседозволеності (своєї безкарності) працівниками юридичної сфери породжує почуття власної важливості. Усталені стереотипи (які можуть змінюватись в результаті впливу інших суб'єктивних думок) також виступають каталізаторами у процесі формування «професійної деформації юриста». Реформи, що проводяться в правовій системі, виконання повноважень не властивих юристу, глобалізація актуальності проблеми корумпованості суспільних сфер, зниження статусу професії юриста у суспільстві часто призводить до втрати ентузіазму в роботі та професійної деформації. Цю тезу підтверджує думка Михайла Гуріна, який зазначає: «Як і в будь-якій професії, коли робота пов'язана зі спілкуванням з людьми, професійна деформація може набувати рис втрати інтересу до цієї роботи. Професійна деформація проявляється в тому, що ти починаєш сприймати свого клієнта чи кейс просто як елемент роботи. Таке ставлення може бути результатом або перевантаження, або зневіри у досягненні якихось вагомих результатів, або певних внутрішніх професійних проблем» [Цит. по 1].

Однією із причин професійної деформації також може бути негативний авторитет керівника. Більшість психологів стверджують, що авторитет керівників відіграє визначальну роль у ефективності та темпі реалізації завдань поставлених перед колективом, яким він безпосередньо керує. Саме негативний приклад керівника, його безпринципність у службових відносинах, низький рівень правової та етичної культури, висунення особистих світоглядних переконань, як загальнообов'язкових може стати причиною психологічної деформації колег та нести за собою інші негативні наслідки (від незначних непорозумінь між співробітниками до появи конфліктних ситуацій).

Юридична практична діяльність потребує одночасного використання знань і навичок, володіння своїми емоціями та думками, юрист повинен висловлюватися чітко, не піддаватися думкам більшості.

Саме нестача професійного досвіду та практичної підготовки може слугувати причиною дезорієнтації юриста-фахівця у своїх функціях, які покладені на нього. Тому, окрім фізичної підготовки, у процесі навчання повинні бути присутні методи професійно-психологічної, емоційно-вольової, кваліфікаційної підготовки, з метою передбачення появи елементів деформації моральної свідомості працівників юридичної сфери.

Отже, професійна деформація працівників юридичної сфери може проявлятися в професійній діяльності або при особистому спілкуванні, може носити епізодичний або стійкий характер. Подолати будь-яку деформацію допоможе самовдосконалення особистості, розвиток здатності і здібності до самопізнання, самоаналізу, самооцінки та самовиховання. Головним бар'єром на шляху професійної деформації працівників юридичної сфери є висока моральна культура юристів.

Список використаної літератури:

1. Трішичева А. #Яжурист: професійна деформація в юридичній професії. Юридична газета online. Всеукраїнське щотижневє професійне юридичне видання. 09 жовтня 2019. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/legal-business-in-ukraine/yazhyurist-profesiyna-deformaciya-v-yuridichniy-profesiyi.html> (дата звернення 22.04.2021).

Ключові слова: професійна деформація, юридична професія, юридична практична діяльність, юрист, працівник юридичної сфери, дефекти правової свідомості.

Ключевые слова: профессиональная деформация, юридическая профессия, юридическая практическая деятельность, юрист, работник юридической сферы, дефекты правового сознания.

Key words: professional deformation, legal profession, legal practical activity, lawyer, employee of the legal sphere, defects of legal consciousness.

АНТОШИНА ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри загальнотеоретичної юриспруденції,
кандидат юридичних наук*

ІНФОРМАЦІЙНА ВЛАДА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СФЕРУ ОСВІТИ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Сьогодення характеризується тим, що інформація стає предметом масового споживання. Надзвичайно динамічний розвиток інформаційних технологій останнім часом визначає магістральний напрям розвитку практично усіх сторін життя сучасного суспільства, роль і значення впливу інформації на економічні та політичні, культурні і правові сфери життя.

Зміна способів передачі інформації безпосереднім чином обумовлюють трансформацію інститутів влади. Одним з напрямків реалізації влади в умовах цих змін є управління інформаційними потоками. Засобом здійснення інформаційної влади все частіше розглядаються інформаційно-комунікаційні технології.

Протягом усього 2020 року практично всі сфери життя суспільства змінилися під впливом глобальної пандемії, викликані вірусом COVID-19. Ця всесвітня криза змусила трансформуватися багато, здавалося б, усталених суспільних інститутів, в тому числі соціальної влади, зокрема інформаційної влади. Інформаційна влада, як одна з найбільш впливових та ефективних різновидів влади реалізується за допомогою цілого ряду інструментарію, який змінив різні області людської активності. Серед них особливо виділяється сфера освіти. Так, система освіти, яка спирається на вимоги другої половини ХХ століття, не відповідає сучасним реаліям і не в змозі в повному обсязі задовольнити освітні потреби людства. Необхідно відзначити,